

Milí herci, spisovatelia, výtvarníci, hudobníci, režiséri, dramaturgovia, organizátori, scenáristi, tanečníci, riaditelia kultúrnych inštitúcií, milí priatelia v slobodnom povolání!

Dovoľte, aby som vás privítala v Prezidentskom paláci. Začiatok roka už tradične na tomto mieste patrí novoročným stretnutiam s predstaviteľmi rôznych profesií, samospráv, občianskej spoločnosti, zástupcov cirkví a náboženských spoločností a som rada, že dnes sa môžem stretnúť aj s vami, ktorých poslaním je umelecká tvorba a pôsobenie v kultúre.

Stretávame sa spolu počas roka pri rôznych príležitostiach – v divadle, na koncertoch, festivaloch, rôznych komunitných akciách. Azda v žiadnej inej profesii nevyniká jedinečnosť a neopakovateľnosť každého jednotlivca tak výrazne ako v kultúre a v umení. Umožňujete nám vidieť krásu vecí, ktorá by ostala našim očiam skrytá. Vďaka vám môžeme zvuky sveta počuť spojené do melódii. Nútite nás zamyslieť sa nad javmi, ktoré by sme prehliadali. Inšpirujete, edukujete, provokujete a vyrušujete z letargie, tešíte a harmonizujete.

Dovoľte mi na tomto mieste vyjadriť vám za to všetko vďaka a poklonu. A nielen vám, ktorí ste tu, ale všetkým vašim kolegyniam a kolegom, ktorí nie sú spolu s nami čisto z kapacitných dôvodov.

Tak ako samotné ľudstvo, je stará aj potreba človeka vyjadrovať a zdieľať svoje pocity, dojmy, zážitky. Dávať im podobu, ktorá ich sprístupňuje ostatným, naplňa emóciou, posolstvom – a tým ich povyšuje na umelecké dielo. Schopnosť tvorby a tvorivej reflexie nám dáva rozmer kultúrnych bytostí.

Niektor očakáva, že umenie bude zabávať. Iní v ňom hľadajú pravdu, hoci aj nepríjemnú. Umenie môže hladiť i provokovať. Môže povznášať i deprimovať. To, ako sa to podarilo, zhodnotí divák, čitateľ, poslucháč alebo kritik či vedec.

My, verejní činitelia, nemáme rozhodovať o vašom bytí alebo nebytí, posudzovať či práve to alebo ono umelecké dielo má byť hodné existencie či verejnej podpory. Poslaním nás, verejných činiteľov je vytvoriť slobodné podmienky pre umeleckú tvorbu a postarať sa o jej dôstojnú podporu.

Cením si, ako trpezlivo a zároveň dôsledne strážite svoju slobodu, ktorá je životne dôležitá pre vašu tvorbu. Rovnako však viete, aká dôležitá je aj pre iných. Vaša sloboda je aj našou. Atmosféra, ktorá nie je priaznivá k umeniu a kultúre, pôsobí toxicky na celú spoločnosť. Vy ste indikátorom našej slobody.

Kultúra a umenie sú prevenciou i liekom pre každú spoločnosť. Rozvíjajú našu ľudskosť tým, že odpovedajú na otázky kto sme, aká je spoločnosť, v ktorej žijeme, čo môžeme pre ňu urobiť, čo jej pomáha a čo ju zraňuje. Som presvedčená, že kto vidí, pochopí a precíti napríklad film Obchod na Korze, nemôže nikdy schvalovať akúkoľvek formu utlačania a prenasledovania na základe odlišnosti.

Žijeme náročnú dobu. Kedy čelíme útokom, klamstvám, spochybňovaniu vzdelania alebo talentu. Najmä preto, že niektorí nevidia, kde sú jeho hranice. Že si niektorí pomýlili verejnú službu s lokajstvom. Ale aj tak nám ostáva jediné, bojovať s predsudkami empatiou, s hrubosťou iba slušnosťou a s krivosťou iba pevnými a odhodlanými postojmi.

Umelecká komunita má silný cit pre spravodlivosť, inštinkt pre to, čo je hodnotné. A tak bývate často vedomím, svedomím a pamäťou aj vtedy, keď ju mnohí iní strácajú. Bolo to tak pri všetkých zlomových udalostiach Slovenska. Aj preto je váš prínos pre nás, pre spoločnosť nenahraditeľný.

Zaslúžite si rešpekt a podporu, ktorú vám chcem aj pri tejto príležitosti vysloviť. Chcem vám vyjadriť vďaku za umelecké diela, ktoré reprezentujú Slovensko vo svete a šíria jeho meno, ale aj za diela s oveľa komornejším a intímnejším dosahom. Pretože tvorivé činy nás ako spoločnosť, ako ľudstvo posúvajú dopredu.

Ďakujem vám.